

PRIKAZ INOSTRANOG ČLANKA

OPREZ, „VANZEMALJCI“ OSVAJAJU!

Vanzemaljci osvajaju prostore širom sveta razarajući životnu sredinu i infrastrukturu miliona ljudi! Ako to i zvuči kao rečenica iz reklamne kampanje za film naučne fantastike, budite spremni i na jednu istinitu šokantnu informaciju. Ekološki okupirani prostori su naša stvarnost, zbog koje ispašta planeta Zemlja. Kao glavni uništitelji zasad jedine poznate naseljene planete označene su veštački uzgajane biljke, životinje i mikroorganizmi. Njihov nastanak izaziva biološko razgradiv otpad, a to ostavlja posledice na životne namirnice, ljudsko zdravlje, privredu, transport i ekonomski razvoj u pogođenim regionima. **Ac-him Steiner**, generalni podsekretar Ujedinjenih nacija i izvršni direktor programa za životnu sredinu UN, sredinom 2010. godine objavio je na televiziji BBC alarmantan podatak: istraživanja pokazuju da bi ekološki ugroženi delovi Zemljine kugle, uskoro, godišnje mogli da ispostavljaju ceh svetskoj ekonomiji u iznosu od 1,4 milijarde dolara i više.

Ugrožene lokacije

Životna sredina je u opasnosti na mnogo načina. Najveće finansijske troškove stvara ugrožavanje ljudskog zdravlja, agrikulture, ribolova, šuma, sporta, energije i infrastrukture. Ilustrativan primer jeste područje u Japanu napušteno posle zemljotresa, kada su oštećene brojne zgrade. To je bio upozoravajući signal i za strože kriterijume za izgradnju objekata za Olimpijske igre, koje su se održale 2012. u Londonu. Naime, građevinski radovi uticali su da se na prostoru londonskog olimpijskog sela promeni biološka slika terena na kojem

je posečeno rastinje i trska, a pogotovo je bio složen projekat da se odstrani njihovo korenje, što je trajalo tri godine i koštalo stotine hiljada britanskih funti.

Bujna flora

Orkani u kratkom roku mogu da pretvore zemljište u plutajući biljni tepih, gde ne može da se plovi, peca i gde je otežan dovod električne energije, a ugroženo je i ljudsko zdravlje. S tom opasnošću se dosad suočilo više od 50 država širom sveta, a u sedam afričkih zemalja procenjena je godišnja šteta od 20 do 50 miliona američkih dolara zbog troškova za sanaciju električne mreže. Okrnjeni prostori ne beleže se samo u biljnom svetu, jer oni nastaju i zbog veštačkog uzgoja ribe i drugih životinja. I vlasti Severne Amerike našle su se oči u oči sa „cvetanjem vodenih površina“ koje su „doplivale“ iz Azije i proširile se i na reku Misisipi i prostor Velikih jezera. To je ugrozilo ceo regionalni uzgoj ribe vredan sedam milijardi dolara. Federalna vlast je uzaludno investirala 22 miliona dolara za električne barijere koje bi zaustavile „ploveći ćilim“ da ne stigne do oblasti Čikaga i Rečnog kanala. To nije bilo dovoljno svrsishodno, te su u sledećih godinu dana izdvojena još 33 miliona dolara za unapređenje sistema zaštite.

Ulaganje u zaštitu životne sredine danas je veoma razvijeno, a među primerima je i zaštita „zlatnih školjki“ i vrste riba zvanih zebra, kao važnih prečišćivača voda. Za tu svrhu je od 1988. dosad uloženo više od milijardu američkih dolara; neadekvatan tretman uvezene soje koja je propala Brazil je 2001. godine koštao tri milijarde dolara za uništavanje ostataka te biljke; izdvajaju se sredstva i za uzgoj „zlatnih jabučastih puževa“, odličnih zaštitnika od insekata i životinjskih štetočina na azijskim pirinčanim poljima.

Sara Simons, izvršni direktor „Global Invasive Species Programme – GIPS“, tvrdi da su osetljiva područja u prirodi oduvek postojala. Ali alarmantno je što njihov broj stalno raste, a time i svote novca koje treba preventivno izdvojiti.

Posledice globalnog zagrevanja

Prof. Dejvid Pimental, autor knjige *Biological Invasions: Economic and Environmental Costs of Alien Plant, Animal and Microbe Species*, upozorava da globalno zagrevanje ima pogubne posledice za Zemlju, pored drugih hroničnih bolesti naše planete. On daje primer ekonomski visoko razvijene Severne Amerike, koja plaća danak za narušeni eko-sistem. Uprkos postojanju brojnih međunarodnih organizacija koje se, zajedno ili pojedinačno, bave očuvanjem životne sredine u ugroženim područjima, sve vlade zajedno dosad nisu shvatile ozbiljnost problema s kojim se posredno ili neposredno suočava svako živo biće na svetu. Među najpoznatijim internacionalnim organizacijama za očuvanje životne sredine su „International Plant Protection Convention – IPPC“, „The Convention on Biological Diversity – CBD“, „The Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary – SPS“ i „World Trade Organisation – WTO“.

CBD u programu ima najrazrađenije delatnosti: zaštitu, kontrolu ili uništenje zagađenih životnih sredina koje štetno deluju na okolni eko-sistem i žitelje. Ali aktivnosti te organizacije pod lupom su međunarodne zajednice, zato što namera da se stane na kraj invaziji jedne prirodne pošasti ponekad nenamerno izaziva drugu biološku štetu, poput uništenja jata golubova. Sara Simons predlaže da svi članovi CBD ubuduće ozbiljnije pristupe rešavanju nagomilanih ekoloških problema.

Nacionalne vlade

Na nacionalnom nivou, vlade sporo počinju da prepoznaju da je reč o globalnom problemu koji treba sistemski da se rešava, a ukoliko se sporadično bude pristupalo jednom po jednom žarištu, uspeh će biti minimalan, poput „pružanja jednog prsta umesto rukovanja celom šakom“.

Sara Simons iznosi niz praktičnih saveta:

- potrebno je da se na zajedničkom zadatku očuvanja Zemlje aktivira što više međunarodnih, regionalnih i lokalnih resornih institucija da bi se stvorila radna atmosfera da se osmisli veći broj programa za očuvanje eko-sfere i da se oni primene na što više ugroženih lokacija;
- važno je označiti što više bioloških zagađivača da bi se preciziralo šta je potrebno da se proizvede, a šta treba da se zaštiti; za to je prvenstveno

potrebno da se unapredi razmišljanje ljudi na temu klimatskih promena, jer one ne štete nijedno parče Zemljine kugle;

- sve države i resorne organizacije trebalo bi da postanu donatori i među prvim koracima preuzmu veću odgovornost za zaštitu svoje životne okoline, da bi se smanjio broj lokacija na kojima je već alarmantno stanje jer je opstanak biosfere doveden u pitanje.

Izvor

- http://lloyds.com/News-and-Insight/News-and-Features/360-News/Environment-3607Facing_up_to-the-alien-invaders

*Prevela i priredila: **Ana Vodinelić, M. A.***